

ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Колесник А.О., кандидат технічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9890-6040>

В умовах тотальної цифровізації малі та середні підприємства (МСП), що є фундаментом багатьох економік, стикаються з унікальним комплексом викликів у процесі цифрової трансформації. Обмеженість ресурсів, нестача експертних знань, швидка зміна технологічного ландшафту та непередбачуваність ринкових умов роблять класичні стратегічні підходи недостатньо ефективними. Необхідність виживання та розвитку вимагає від МСП розробки гнучких, адаптивних стратегій, здатних швидко реагувати на зміни та використовувати нові можливості. Ця доповідь представляє методологію формування саме такої адаптивної стратегії цифрової трансформації, враховуючи специфіку та обмеження МСП.

Перш за все, важливо чітко окреслити проблеми, з якими стикаються МСП. Емпіричні дослідження однозначно вказують на фінансові обмеження, нестачу кваліфікованих кадрів, відсутність чіткої стратегії та зростаючі ризики кібербезпеки як ключові перешкоди. Висока вартість впровадження та підтримки цифрових технологій, складнощі з наймом та утриманням ІТ-фахівців, недостатнє розуміння потенціалу цифрових інструментів та зростаюча загроза кібератак значно ускладнюють процес цифрової трансформації для МСП.

Теоретичною основою запропонованої методології є концепція динамічних можливостей. Цей підхід дозволяє МСП не лише виживати, але й процвітати в умовах постійних змін, зосереджуючись на трьох ключових аспектах: відчуття – постійний моніторинг та аналіз технологічних трендів, ринкових можливостей та змін у поведінці споживачів; захоплення – мобілізація ресурсів та формування організаційних структур для швидкого впровадження цифрових інновацій; та реконфігурація – гнучка адаптація бізнес-моделей, організаційних процесів та технологічної інфраструктури для забезпечення конкурентоспроможності. Важливою складовою є інтеграція принципів Agile-управління, що забезпечує швидке реагування на зміни та ітеративне вдосконалення цифрових рішень.

Методологія складається з шести взаємопов'язаних етапів. Перший – діагностика цифрової зрілості МСП, що передбачає оцінку поточного стану цифрової трансформації, виявлення сильних та слабких сторін. Другий – визначення стратегічних цілей цифрової трансформації, формулювання чітких та вимірюваних цілей, узгоджених з загальною бізнес-стратегією МСП. Третій – аналіз ринкових можливостей та технологічних трендів, виявлення потенційних можливостей для впровадження цифрових інновацій та адаптація до змін у поведінці споживачів. Четвертий – розробка дорожньої карти цифрової трансформації, визначення конкретних кроків та проєктів, необхідних для досягнення стратегічних цілей. П'ятий – впровадження цифрових рішень та моніторинг результатів, забезпечення швидкого та ефективного впровадження цифрових технологій, а також постійний моніторинг ключових показників ефективності. Шостий – адаптація стратегії на основі зворотного зв'язку, гнучка корекція стратегії та процесів на основі аналізу результатів та змін у зовнішньому середовищі.

Ефективна реалізація адаптивної стратегії вимагає використання відповідних інструментів та технологій. Хмарні платформи забезпечують масштабованість, гнучкість та економічну ефективність. Інструменти аналітики даних дозволяють приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу великих обсягів інформації. CRM-системи покращують взаємодію з клієнтами та управління відносинами. Платформи автоматизації оптимізують бізнес-процеси та зменшують ручну працю. А інструменти управління проєктами забезпечують ефективну співпрацю та контроль виконання проєктів.

Для оцінки успіху цифрової трансформації необхідно використовувати відповідні ключові показники ефективності (KPI). Показники клієнтського досвіду дозволяють оцінити задоволеність клієнтів та їх лояльність. Фінансові метрики відображають економічну ефективність цифрової трансформації. Операційна ефективність показує покращення операційних процесів. А інноваційні метрики демонструють здатність МСП до інновацій та адаптації.

Аналіз практичних кейсів МСП, що успішно впровадили адаптивні стратегії цифрової трансформації, підтверджує позитивний вплив на їх конкурентоспроможність та фінансові результати. Ці приклади демонструють, що правильно спланована та реалізована цифрова трансформація може значно підвищити ефективність бізнесу, розширити ринкові можливості та збільшити прибутковість.

Підсумовуючи, запропонована методологія адаптивної стратегії цифрової трансформації дозволяє МСП ефективно реагувати на виклики та використовувати можливості цифрового світу. Вона забезпечує системний підхід до оцінки та впровадження цифрових технологій, гнучкість у адаптації до змін ринкового середовища, оптимізацію використання обмежених ресурсів МСП та підвищення конкурентоспроможності через інновації та покращення операційної ефективності. Застосування цієї методології дозволяє МСП не лише вижити в умовах цифрової епохи, але й досягти сталого розвитку та процвітання.

Подальші дослідження мають зосередитися на розробці інструментів для автоматизованої оцінки цифрової зрілості МСП, а також на дослідженні впливу штучного інтелекту та інших новітніх технологій на адаптивність стратегій цифрової трансформації. Важливо також вивчити специфіку цифрової трансформації в різних галузях та розробити галузеві рекомендації для МСП.

СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ ЦИФРОВОГО ЗРОСТАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Семернін П.В., аспірант*,

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Цифрова трансформація стала визначальним фактором успіху та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання у XXI столітті. Вона вимагає не просто впровадження окремих технологій, а комплексного переосмислення бізнес-моделі, що охоплює стратегію, структуру, процеси, компетенції та корпоративну культуру. В умовах четвертої промислової революції (Industry 4.0) цифрові технології виступають каталізатором економічного зростання, трансформуючи способи створення цінності, взаємодії з клієнтами та конкурентної боротьби.

За даними McKinsey, компанії, які реалізують цілісну стратегію цифрового зростання, демонструють підвищення рентабельності на 35-50 % порівняно з конкурентами, що обмежуються фрагментарними рішеннями [1]. Однак, незважаючи на високі темпи адаптації (90 % організацій впроваджують цифрову трансформацію), лише 35 % таких ініціатив досягають успіху, що підкреслює складність та багатогранність цього процесу [2].

* Науковий керівник – *Зубков С.О., д.е.н., професор*